

УДК 338.48

Плахтій Ю.С.¹

Віндюк А.В.²

¹студ. гр. МТУ-124м ЗНТУ

²д-р пед. наук, проф. ЗНТУ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МУЗЕЇВ УКРАЇНИ

Подорож з пізнавальними цілями займає 2 місце в туризмі, важливою складовою якого є музеї. На сьогодні, музеї нашої країни є невід'ємну складову туристичного обслуговування і все глибше інтегруються в туристичний бізнес.

Проведення фестивалів, виставок і конкурсів, поліпшення умов функціонування, підвищення ступеня збереження пам'яток національної культурної спадщини сприяють туристичної промоції областей і притоку як іноземних, так і вітчизняних туристів і екскурсантів. Але на жаль, кількість екскурсантів падає з кожним роком. У 2010 році музеї відвідали понад 21 млн осіб, а до 2017 року це число знизилася до 15 млн.

Атрактивність музейного зібрання та відвідуваність є взаємозалежними чинниками розвитку. Музеїв в світі. Визнання суспільством за твором статусу шедевр світового рівня призводить до зростання відвідуваності музею, а його подальша реклама, і як наслідок ажіотаж навколо шедевр призводить до безпрецедентної кількості відвідувачей у музеї.

В Україні нараховується велика кількість музеїв. Але сучасна географія музейної спадщини України така: на. Київ припадає 32 музеї, Західне Полісся – 20, Центральноє Полісся – 22, Чернігівську область – 28, Карпатський регіон – 34, Поділля – 60, Черкаську і Кіровоградську області – 50, Дніпропетровську і Запорізьку області – 26, Слобожанщину – 62, Донбас – 38, Західне Причорномор'я – 22.

Основний фонд музеїв України налічує 1,1 млн пам'ятників, з них експонується лише менше ніж 10 % пам'яток, у виставковій діяльності в середньому за рік було задіяно приблизно 400 тис. експонати (тобто 3,5 % пам'яток). Решта знаходиться на збереженні в музейних сховищах і не доступна огляду широкого загалу. Музеї Європи та Північної Америки успішно долають цю дилему шляхом інтеграції наявної музейної спадщини в глобальну інформаційну мережу Інтернет. Тим часом музейна спадщина України досі залишається поза світового інформаційного простору.

Сучасний стан розвитку туристичної науки відзначається поглибленим інтересом до проблем, які довгий час лишалися поза увагою дослідників, зокрема відвідуваності музеїв. В той же час такі роботи є рідкісними,

оскільки інформація про відвідуваність музеїв України та світу майже не публікується або публікується застаріла інформація.

Музейний фонд нашої країни розподілено вкрай нерівномірно. Основні скарбниці національних музейних пам'яток архітектури знаходяться в Києві і на Західній Україні. У фондосховищах столичних музеїв сьогодні зберігається 22 % експонатів (тобто більш ніж кожен п'ятий пам'ятник музеїв країни), в музейних фондосховищах Львова та області зосереджено майже 10 % експонатів (тобто майже кожна десята пам'ятка музеїв країни). А загалом в музеях Києву, Львівщини та Криму нині зберігається більш ніж 450 тис. пам'ятники, тобто 39 % експонатів держави. варто зауважити, що стан фондових приміщень деяких музеїв дуже часто є незадовільним. Забезпечення належного стану збереження пам'яток і проведення комплексного обстеження умов зберігання фондів музеїв є однією з важливих проблем в діяльності музейних установ більшості регіонів нашої країни.

Відвідуваність музеїв країни – це основний показник їх суспільної значимості. Щорічно музеї нашої країни відвідує понад 18 млн осіб, тобто, в перерахунку на кількість населення, фактично кожен третій громадянин України, або кожна друга дитина шкільного та студентського вікової групи. На перший погляд, це цілком успішні показники, що свідчать про належне задоволення музейними установами культурних потреб громадян. Однак насправді ситуація набагато складніше і навіть в деякому роді депресивна.

В Україні має місце явище глибоко нерівномірного географічного розподілу обсягів відвідувань музеїв по регіонах. Київ дуже відрізняється від інших територій країни за показником популярності його музеїв серед відвідувачів на Київ припадає понад 17 % всіх відвідувачів музеїв нашої країни. Маркетингова політика музеїв насамперед націлена на вивчення і сегментацію споживчого ринку. Результати статистики неоднозначні: 55 % відвідувачів музеїв України – це діти, слухачі і студенти. Це не може не радувати, адже основною функцією музеїв трансляційна – передача культурної спадщини від покоління до покоління. Учні та студентська молодь – це вдячна і найбільш спрагла до пізнання музейна аудиторія.

Отже, на сьогодні музеї України мають наступні проблеми:

1. Відставання їх матеріально-технічного забезпечення, оснащення їх належними технічними засобами охорони, використання комп'ютерної техніки та існуванню на її базі інформаційно-довідкових систем.

2. Більшість музеїв України розташовані в тісних приміщеннях, де неможливо належним чином організувати зберігання музейних фондів. Нестача коштів призводить до того, що багато предметів з різних причин не можуть експонуватися: деякі з них вимагають складної і тривалої реставрації, інші мають лише наукове значення.

3. Основний фонд музеїв України налічує 1,1 млн пам'ятників, але з них експонується менше ніж 10 % пам'яток, у виставковій діяльності задіяно 3,5 % пам'яток.

4. Музейний фонд нашої країни розподілено вкрай нерівномірно. Основні скарбниці національних музейних пам'яток архітектури знаходяться в Києві і на Західній Україні.

Одним із шляхів вирішення цих проблем є створення в музеях розгалуженої сфери послуг для туристів і відвідувачів, відкриття сувенірних магазинів, виставкових галерей, антикварних магазинів сприяють збільшенню фінансових витрат – надходжень до місцевих бюджет. Одна з основних цілей музеїв на сьогодні – приваблення відвідувачів, відсутність спеціальних праць з вивчення цієї проблематики гальмує наукові студії.